

Борковська Валентина

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ОБЛІК І БЮДЖЕТУВАННЯ ВИТРАТ

Значні обсяги управлінської інформації потребують розробки відповідних форм її подання керівництву – операційних бюджетів, які складають сукупність бюджетів витрат і доходів підприємства. Наступним кроком управлінської бухгалтерії є формування бюджетного звіту про прибутки та збитки м'ясопереробного підприємства, об'єктом звітності при цьому може виступати як окремий виробничий підрозділ так і певний вид готової продукції.

З метою побудови бюджетного звіту про результати діяльності підприємства в частині відображення доходів та витрат пропонуємо скористатись вибірконими аналітичними даними щодо технології виробництва ковбасних виробів м'ясопереробного підприємства Хмельницької області (табл. 1).

Таблиця 1

Плановий розрахунок витрат на виробництво ковбас в частині сировини, спецій, оболонки та інших допоміжних матеріалів на запланований обсяг 14370, 1 кг. (фрагмент)

№ п.п.	Найменування (вихід готової сировини після переробки)	Сировина жилована та варена			Сира сировина		
		Ціна	Потреба на ковбасу, кг.	Сума, грн.	Ціна	Кількість, кг.	Сума, грн.
Основна та інша сировина, в тому числі:							
1.	Ялович. жилована 1 гатунок	15,15	569,93	8634,56	15,15	569,93	8634,56
2.	Ялович. жилована 2 гатунок	10,10	599,60	6055,96	10,10	599,60	6055,96
3....							
Технологічна собівартість планова							75625,86

Крім того, для побудови бюджетного звіту про прибутки та збитки визначимо додаткові планові показники діяльності, що сформовані у наступній таблиці.

Таблиця 2

Плановий розрахунок доходів та витрат на запланований обсяг виробництва ковбас 14370, 1 кг

Показник (розрахунок)	Значення
Плановий обсяг продажу м'ясо-ковбасної продукції	14370,10 кг
Планова виручка від продажу продукції в асортименті	109721,49 грн
Плановий обсяг виробництва в асортименті	14370,10 грн
Планова технологічна собівартість	75625,86 грн
Плановий обсяг вхідних та кінцевих залишків основної сировини	7500,00 і 5000,00 грн

Продовження табл. 2

Плановий обсяг вхідних та кінцевих залишків допоміжних матеріалів	2500,00 і 2000,00 грн
Планові витрати праці в розрахунку 2 грн за 1 кг	28740,20 грн
Планові змінні загальнопромислові витрати в розр. 0,3 грн за 1 кг	4311,00 грн
Планові постійні загальнопромислові витрати	5000,00 грн
Планові змінні витрати на збут в розрахунку 1 грн за 1 кг	14370,1 грн

За даними таблиць проведемо послідовні розрахунки бюджетних показників.

Таблиця 3

Послідовні бюджетні розрахунки на запланований обсяг 14370, 1 кг

1. Бюджет Доходів	14370,10 кг на суму 109721,49 грн.
2. Бюджет виробництва	14370,10 кг на суму 75625,86 грн.
3. Бюджет закупівлі основної сировини	$5000,00 + 64306,48 - 7500,00 = 61806,48$ грн.
4. Бюджет закупівлі допоміжних матеріалів	$2000,00 + 11319,38 - 2500,00 = 10819,38$ грн.
5. Бюджет витрат на оплату праці	$14370,1 * 2,00 = 28740,20$ грн.
6. Бюджет змінних загальнопромислових витрат	$14370,1 * 0,30 = 4311,00$ грн.
7. Бюджет постійних загальнопромислових витрат	5000,00 грн.
8. Бюджет змінних витрат на збут	$14370,1 * 1,00 = 14370,10$ грн.

За результатами проведених послідовних планових розрахунків сформуємо прогнозний бюджетний звіт про доходи та витрати м'ясопереробного підприємства, використовуючи систему калькулювання повних витрат.

Таблиця 4

Бюджетний звіт про прибутки та збитки м'ясопереробного підприємства

Показник	Значення, грн..
Виручка	109721,49
Собівартість реалізації	113677,06
Валовий прибуток (збиток)	-3955,57
Витрати на збут	14370,10
Чистий прибуток (збиток)	10414,53

Таким чином, застосовуючи систему бюджетування витрат з урахуванням технології виробництва м'ясо-ковбасної продукції підприємства керівництво підприємства буде вчасно повідомлене про збитковість діяльності конкретного підрозділу підприємства ще на стадії планування. На цьому етапі закінчується рутинна і одноманітна робота обліковця, натомість професійному бухгалтеру-аналітику необхідно формувати раціональний облік для потреб прийняття

оперативних управлінських рішень.

Як висновок можна стверджувати, запропонована система бюджетування витрат на основі аналізу технології виробництва в частині використаних основних та допоміжних матеріалів з урахуванням їх фіксованих залишків на початок та кінець звітної періоду дозволила сформувати бюджетний звіт про прибутки та збитки виробничого підрозділу підприємства для потреб ефективного управління ще на стадії планування.

Список використаних джерел

1. Голов С. Ф. Управлінський облік: підруч. [3-тє вид.] / С. Ф. Голов. – Київ: Лібра, 2006. – 704 с.
2. Друкер П.Ф. Задачи менеджмента XXI века. / П.Ф. Друкер – Москва: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 645 с.
3. Іванюта П. Управління ресурсами та витратами: навч. посібник / П.Іванюта, О. Лугівська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 320 с.

Бруханський Руслан
к.е.н., доцент, завідувач кафедри
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ТА ПОБУДОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ОСНОВІ ЛАНЦЮЖКІВ ВАРТОСТІ

Загальноприйняті методики впровадження стратегічного обліку на основі концепції ланцюжка вартості на сьогодні відсутні як у науковій літературі, так і в сучасних інформаційно-комп'ютерних системах, які забезпечують автоматизацію управлінського обліку й орієнтовані на інформаційну підтримку стратегічного менеджменту підприємства. Існуючі перешкоди, які виділяються дослідниками у сфері обліку, слід класифікувати залежно від виду об'єкта аналізу – щодо окремого ланцюжка вартості та щодо системи ланцюжків вартості. Застосування такого поділу дозволяє виокремити перешкоди, які стосуються внутрішньо системних проблем обліково-інформаційного забезпечення концепції та зовнішньо системних проблем, які пов'язані з інформаційним забезпеченням системи ланцюжків, яка виходить за межі підприємства і передбачає збір та обробку інформації з інших підприємств-учасників ланцюжка, та інформації про його зовнішнє середовище.

Основні проблеми, пов'язані з процесом імплементації обліково-аналітичного забезпечення окремого ланцюжка вартості, розкривають Дж. Донелан та